

Lovforslag nr. L 10. Fremsat den 6. oktober 1999 af undervisningsministeren (Margrethe Vestager)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen

(Ikrafttræden for Grønland)

§ 1

I lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen, jf. lovbekendtgørelse nr. 495 af 10. juni 1994 som ændret ved § 4 i lov nr. 489 af 1. juli 1998, § 3 i lov nr. 234 af 21. april 1999 og § 2 i lov nr. 404 af 2. juni 1999, foretages følgende ændring:

1. § 26 affattes således:

»§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for forslaget

Formålet med den foreslåede lovændring er at åbne mulighed for etablering af htx i Grønland. Lovforslaget fremsættes på baggrund af et ønske fra Grønlands Hjemmestyre, der, blandt andet som følge af stigende ungdomsårgange og stigende overgangsfrekvens til eksisterende gymnasiale uddannelser, gerne vil kunne udvide tilbuddet med en teknisk rettet gymnasial uddannelse med 1. optag forår/sommer 2000.

En oprettelse af htx vil betyde en udvidelse af muligheden for at vælge gymnasial uddannelse i Grønland. Grønland har siden 1977 haft kursus til højere forberedelseseksamen som tilbud til de unge, der ønskede en studieforberegende uddannelse. Den grønlandske hf blev ved anordning nr. 108 af 17. februar 1992 erstattet af Grønlands gymnasiale Uddannelse (GU), der dels består af en almen uddannelse for unge, som giver det nødvendige grundlag for videregående studier (GU-eksamen) og dels et tilbud til voksne om studieforberegende enkeltfagsundervisning.

Grønlands Hjemmestyre ønsker uddannelsen etableret parallelt med GU, dvs. reguleret ved dansk lovgivning, som med de nødvendige tilpasninger sættes i kraft for Grønland ved en kongelig anordning. Ved oprettelse af htx på Grønland får de unge mulighed for at vælge en gymnasial uddannelse, der ud over at være adgangsgivende til videregående uddannelse har den særlige erhvervsmæssige profil, som også kendetegner den danske htx. Den erhvervsmæssige profil forventes sikret gennem uddannelsens fagrække, der i et vist omfang vil blive tilpasset grønlandske forhold, og gennem uddannelsens placering på skoler, der tilbyder erhvervsmæssige uddannelser. Uddannelsen vil endvidere blive tilrettelagt, så det bliver muligt at overgå til grønlandske erhvervsmæssige uddannelser efter 1. år på htx.

Det er i første omgang alene tanken at etablere htx i Grønland. Lovforslaget åbner imidlertid også mulighed for etablering af hhx, herunder den 1-årige hhx, i Grønland. Der er ikke ved lovforslagets fremsættelse

aktuelle planer herom, men reglerne forventes udarbejdet, så dele af regelsættet vil kunne anvendes ved en eventuel senere etablering af hhx i Grønland.

2. Forslagets indhold

Lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen vil efter lovforslaget kunne sættes i kraft for Grønland ved udstedelse af kongelig anordning. Den kongelige anordning vil være det legale grundlag for etableringen af uddannelsen. Anordningen skal udformes med udgangspunkt i lovens bestemmelser og i de styringsprincipper, der gælder for de erhvervsgymnasiale uddannelser i Danmark, idet der dog vil ske en tilpasning til de særlige grønlandske forhold. Htx i Grønland vil bl.a. adskille sig fra den danske ved en anden finansiering, ved ændrede styringsforhold og ved en indholdsmæssig tilpasning til de særlige forudsætninger og behov, der karakteriserer det grønlandske uddannelsesystem og arbejdsmarked. Tilpasningen vil ske under den forudsætning, at den grønlandske htx skal opfylde samme formål som den danske og opretholde et niveau og en kvalitet, der gør den sammenlignelig med dansk htx. Uddannelsen skal således give studiekompetence og bidrage til elevens personlige udvikling og forståelse af samfundet med vægt på erhvervslivets forhold. Uddannelsen forudsættes udbudt på dansk.

Oprettelse af htx i Grønland forudsætter desuden, at der udstedes relevante bekendtgørelser efter lovens bemyndigelser. Reglerne for htx i Grønland vil, i lighed med reglerne for de danske erhvervsgymnasiale uddannelser, blive fastsat som rammer, der baserer sig på en nærmere aftalt arbejds- og ansvarsfordeling mellem Undervisningsministeriet og Grønlands Hjemmestyre, der på sin side fastlægger omfanget af delegering til skolerne inden for de givne rammer.

Der forventes efter samråd med Grønlands Hjemmestyre udstedt en hovedbekendtgørelse med de generelle erhvervsgymnasiale regler, herunder de generelle regler om eksamen, censorer m.v., samt en bekendtgørelse om den erhvervsgymnasiale uddannelse til højere teknisk eksamen i Grønland med de speci-

fikke htx-regler. Regler om optagelse til htx forventes dog indarbejdet i den eksisterende bekendtgørelse om optagelse på Grønlands gymnasiale Uddannelse (GU-optagelsesbekendtgørelsen), da optagelsen forudsættes at følge ensartede retningslinier for samtlige gymnasiale uddannelser.

Ud over bemyndigelser til at udstede ovennævnte regler for uddannelsen forudsættes anordningen at give bemyndigelse til udstedelse af regler om oprettelse af enkeltfag, der vil udgøre studieforberedende supplement til den række fag, der udbydes som enkeltfag i GU.

Endelig forudsættes en ændring af bekendtgørelse om adgang, indskrivning og orlov m.v. ved videregående uddannelser, hvor et grønlandsk htx skal indplaceres som adgangsgivende til danske videregående uddannelser.

Som led i lovforberedelsen har der været drøftelser mellem Undervisningsministeriet og Grønlands Hjemmestyre, hvor nedenstående retningslinier for ansvars- og opgavefordeling og for den nærmere udformning af den grønlandske htx er blevet fastlagt. Disse retningslinier forudsættes anvendt i forbindelse med udarbejdelsen af anordningen og de nævnte bekendtgørelser.

Der ydes ikke tilskud fra den danske stat til de erhvervsgymnasiale uddannelser i Grønland. Økonomiske vilkår for uddannelsen fastsættes af Hjemmestyret, idet der forudsættes opretholdt et niveau og en kvalitet, der gør den grønlandske htx sammenlignelig med den danske. Brancheskolerådet i Grønland forudsættes at rådgive Hjemmestyret om det erhvervsmæssige indhold i uddannelsen, herunder betingelserne for skift til grønlandsk erhvervsmæssig uddannelse efter 1. år.

Det grønlandske hjemmestyre fastsætter hvilke skoler, der udbyder uddannelsen og fastsætter ligelædes antal pladser. Konkret er der planer om at etablere htx på Bygge- og Anlægsskolen i Sisimiut, der indtil videre skal fungere som landsskole. Optaget planlægges i år 2000 til ca. 40 elever.

Hjemmestyret vil kunne begrænse adgangen til uddannelsen af kapacitetsmæssige grunde, men det forudsættes, at de optagelsesberettigede unge, der afvises på grund af manglende plads, vil blive tilbudt optagelse på anden gymnasial uddannelse, evt. i Danmark efter gældende optagelsesregler til de gymnasiale uddannelser. Den konkrete optagelsesprocedure gennemføres af Hjemmestyret.

Der forudsættes fastsat adgangskrav svarende til optagelseskravene på Grønlands gymnasiale Uddannelse. Forudsætninger for optagelse på GU er afsluttet

11. klasse på udvidet niveau eller afsluttet 12. klasse, udvidet afgangsprøve i en række nærmere bestemte fag, samt erklæring om egnethed fra den afleverende skole, eller for øvrige ansøgers vedkommende en egnethedsvurdering foretaget af den modtagende skole. Optagelseskravene forudsættes således ikke harmoniseret med optagelseskravene til de danske gymnasiale uddannelser efter afskaffelsen af egnethedserklæringen ved Lov nr. 404 af 2. juni 1999, da forudsætningen herfor (arbejdet med individuelle uddannelsesplaner i grundskolen) ikke er opfyldt i Grønland.

Undervisningsministeriet fører tilsyn med uddannelsen, herunder med eksamen, lærer kvalifikationer og andre faktorer af betydning for uddannelsens kvalitet.

Undervisningsministeriet har ansvar for eksamensniveauet. Eksamen skal udformes som den danske; til skriftlig eksamen anvendes de danske, centralt stillede skriftlige opgaver, undtagen i fagene dansk og grønlandsk på A-niveau. Den danske censorordning skal anvendes, og Undervisningsministeriet kan som led i tilsynet med uddannelsen udpege særlige censorer til varetagelse af særlige censoropgaver, såvel i forbindelse med skriftlige som mundtlige prøver. Hjemmestyret og skolerne har det konkrete ansvar for eksamens gennemførelse, eksamensbeviser og konkret censorbemanding.

Bestemmelserne om lærer kvalifikationer vil svare til de danske og skal forvaltes af Hjemmestyret. Overholdelsen af bestemmelserne er omfattet af Undervisningsministeriets tilsyn.

Den grønlandske htx er på en række områder planlagt med et anderledes indhold end den danske. Den grønlandske htx vil have færre elever, og disse vil møde med andre forudsætninger end de danske htx-elever. Uddannelsen vil derfor blive udbudt med en tilpasset fagrække og med en større koncentration omkring uddannelsens kernefag og et mindre udvalg af valgfag. På trods af denne tilpasning vil man især i starten kunne forvente et relativt stort frafald og lave karaktergennemsnit. Forventningen herom bygger bl.a. på erfaringerne fra implementeringen af GU i Grønland.

Eleverne skal som i den danske htx vælge to fag på niveau A, herunder skal der være mulighed for på den ene side at vælge mellem matematik og teknologi og på den anden side mellem to særligt udviklede grønlandske teknikfag inden for henholdsvis arktisk byggeri og natur og råstof. For de grønlandske elever er der planlagt et obligatorisk danskfag på niveau A med stor vægt på det kommunikative aspekt, således at eleverne får god baggrund for videreuddannelse. Grøn-

landsk som modersmålsundervisning på niveau A indgår ligeledes i planerne for fagrækken. Der vil ikke, som for GU, være tilbud om specialundervisning.

Klager i forbindelse med uddannelsen afgøres af Hjemmestyret, som løbende orienterer Undervisningsministeriet om afgørelser, der vedrører uddannelsens faglige niveau. Klager med principielt fagligt og niveaumæssigt indhold og klager over Hjemmestyrets afgørelser behandles af Undervisningsministeriet. Tilladelse til dispensation og forsøg kan gives af Hjemmestyret i samråd med Undervisningsministeriet.

Konkrete pålæg til skolerne i pædagogiske anliggender gives af Hjemmestyret i overensstemmelse med almindelig praksis i Grønland. Pålæg på foranledning af Undervisningsministeriet gives af Hjemmestyret efter samråd med Undervisningsministeriet. Hjemmestyret skal sikre efterlevelsen af eventuelle pålæg fra Undervisningsministeriet, der fx gives i forlængelse af tilsyn eller klagesager.

Hjemmestyret kan efter aftale anvende Undervisningsministeriets fagkonsulenter til vejledning. Det forudsættes, at Hjemmestyret betaler omkostninger til rejse, ophold og lign. for fagkonsulenterne i forbindelse hermed. Det forudsættes ligeledes, at Hjemmestyret betaler rejseomkostninger m.v. i forbindelse med censur.

Udgifter og andre ressourcer til planlægning, eksamensopgaver og løbende forvaltning, herunder tilsyn, afholdes af Undervisningsministeriet.

3. Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige

Undervisningsministeriet skønner, at forslaget hverken har økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har hverken administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Høring

Følgende myndigheder og organisationer mv. er blevet hørt i forbindelse med lovforberedelsen: Erhvervsuddannelsesrådet, Finansministeriet, Grønlands Hjemmestyre, Justitsministeriet, Udvalget for uddannelsen til højere handelseksamen, Udvalget for uddannelsen til højere teknisk eksamen og Statsministeriet.

Forslaget er overalt blevet modtaget positivt.

Lovforslagets konsekvenser i hovedtræk

	Positive konsekvenser/mindredgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Forslaget gør det muligt at sætte lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen (lovbekendtgørelse nr. 495 af 10. juni 1994 med de 3 nævnte ændringer) i kraft for Grønland ved kongelig anordning. Anordningen forventes udstedt som en gennemskrivning af loven, da tilpasningerne til de særlige grønlandske forhold forventes at være forholdsvis omfattende.

Til § 2

Loven foreslås at træde i kraft dagen efter offentliggørelsen i Lovtidende. Denne formulering anvendes, da htx ønskes etableret med første optag i forår/sommer 2000, hvilket forudsætter, at såvel den anordning, der sætter loven i kraft for Grønland, som de tilhørende bekendtgørelser kan udstedes hurtigst muligt efter lovens ikrafttrædelse.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering*

§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget

§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Til lovforslag nr. L 10. Skriftlig fremsættelse (6. oktober 1999)

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen (Ikrafttræden for Grønland).

(Lovforslag nr. L 10).

Forslaget om ikrafttræden for Grønland af lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen fremsættes efter ønske fra Grønlands Hjemmestyre. Loven vil efter forslaget kunne sættes i kraft ved en kongelig anordning, der rummer de tilpasninger af lovens bestemmelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Grønlands erhvervsgymnasiale uddannelser ønskes udbudt som et alternativ til Grønlands gymnasiale Uddannelse (GU) og vil i lighed med disse blive adgangsgivende til videregående uddannelse i Danmark. De erhvervsgymnasiale uddannelser vil blive tilrettelagt efter regler fastsat af undervisningsministeren efter samråd med Grønlands Landsstyre. Uddannelserne finansieres af Grønlands Hjemmestyre uden tilskud fra den danske stat.

Grønlands Hjemmestyre planlægger aktuelt at oprette uddannelsen til højere teknisk eksamen (htx) med første optag i foråret 2000.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale forslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.